

li v redno stanje državnega proračuna in ne bi vedno mešetarili kot dosedaj z dvanaštinami.

Glede ravnovesja v proračunu pa je tudi predvsem potrebno, da se nikakor ne povečajo izdatki.

Edino vojno ministrstvo bi zamoglo zahtevati povečanje proračuna, a če bo zmanjšano število vojaštva v stalnem kadru, bo moralo tudi vojno ministrstvo svoje izdatke tako uravnati, kakor jih predvideva in dovoljuje proračun.

Ravnotežje v državnem proračunu je velevažno tudi radi dejstva, da mora začeti naša država z likvidacijo svojih dolgov in z odplačevanjem državnega dolga Narodni banki.

Finančni odbor je nadalje dognal, da so dohodki od carine, kakor jih je predvideval finančni minister, preveliki in jih je zmanjšal od prvotnih 427.310.000 na 327 milijonov dinarjev, a ažijo, odnosno dobiček pri novcih je zvišal od 810 milijonov na 1 milijardo 40 milijonov, ker je smatral, da ažijo, ki se sedaj plačuje, ni dovolj visok in ga je treba povišati, ker se blizamo stvarnemu denarnemu kurzu — to je: zlatu. Dohodki od trošarine so bili od finančnega ministra predvideni na 390, a finančni odbor jih predvideva na 526 milijonov. Dohodke od davka na poslovní promet je zmanjšal odbor od 400 na 250 milijonov dinarjev, Dohodki invalidnega davka so povečani za 13.534.250 din.

3. Tekoče državne obveznosti in dolgovi.

1. Vojno ministrstvo dolguje vsega skupaj 514 mil. 653.669 din. 2. Dolgovi železniškega ministrstva znašajo 478 din. 3. Obresti za dve ameriški posojili po 25 in 15 milijonov dolarjev. Te obresti so že na dolg za dve leti in znašajo okroglo, ako računamo dolar po 60 din., 900 milijonov din. 4. Država dolguje v dolarjih «Standard Oil Kompaniji», «Wiener Bank-Verein» in kompaniji «Usokokovič-Grgin» skupno 1.488.833 dolarjev. Ako računamo dolar po 60 din., znaša zgorajni dolg 89.329.986 din. 5. Vrh tega pa so zadolžene posamezne državne ustanove v skupnem znesku za 1.301.000.000 dinarjev.

Z likvidacijo zgoraj omenjenih dolgov se mora začeti čimprej. Res je, da dolguje država ogromne svote, a moramo pri oziru na državne dolge upoštevati tudi vojnoodškodninski fond, o katerem nimamo natančnih podatkov, a da računamo na 1 milijardo dinarjev, in na razne državne tirjatve kot n. pr. državna posojila za prehrano pasivnih krajev itd., ki znašajo skupno — 187.703.956 dinarjev, 41.650.308 kron in 47.750 frankov.

Te državne tirjatve bi se morale zaračunati — likvidacijskem proračunu kot izdatki. Ostanek nepokritih dolgov bi se moral pokriti ali s posojilom ali s kakimi izvanrednimi državnimi dohodki.

Finančni odbor se je postavil ob priliki razprave o predlogu finančnega ministra glede davka na premoženje na stališče, da bi bil ta davek opravičen samo za eden veliki cilj: poprava dinarja in bi se naj uvedel radi odplačevanja državnega dolga Narodni banki. Potrošene svote, izposojene od Narodne banke, od zopetnega povratka Srbov v domovino do konca leta 1921 znašajo 4.083.940.243 din.

1. Zagrebški trg z živim blagom.

Pred dobrim mesecem so se dvignile cene živemu blagu in mesnim proizvodom v neverjetne višine. Temu brzemu porastu cene živini, ki tvori glavni prehranjevalni predmet, se imamo zahvaliti prenapljenemu izvozu žive živine v inozemstvo. Vsled našega izvoza so živinske cene tako poskočile nad pariteto svetovnih cen, da naše živinske robe sedaj ne kupujeta več Nemčija in Italija. Pri tako visokih cenah je izvoz še edino le mogoče v Avstrijo in nekaj v Čehoslovakijo. Naravno je tudi, da so izvanredno visoke živinske cene nekaj neznošnega za našo industrijo s suhim mesom in da je prišla vsled tega celotna naša suhomesna industrija v veliko opasnost. Le vzemimo kot primer, da stane 1 kg debelega svinčeta 85 K, ta cena ni niti za izvoz v Avstrijo, ker se mora računati 10 K kot odpad pri klanju, 2 K stroškov za izdelavo, 2 K carine in 1 K prevoznine, kar znaša skupno 105 K, na Dunaju pa se plača za 1 kg 3600 avstrijskih kron.

Italija se je začela ogledovati vsled pokritja svojih potreb na živem blagu po drugih tržiščih, ker jej naš živalski trg ni več prikladen radi previsokih cen. Italija je našla za se prikladen živinski trg na Danskem. Danška pošilja v Italijo prvovrstne svinje po 3,5 do 4 lire, pri tem ko stane naše blago iste kakovosti 5 lir 1 kg. Obširen izvoz rogatega blaga iz naše države je nemogoč, ker padajo živinske cene po celem svetu, samo pri nas ne. Poskušalo se je že našo živo blago izvažati v vse mogoče dežele v inozemstvu, a brez pravega uspeha, ker so cene previsoke in se še bodo dvignile.

2. Položaj na žitnem trgu.

Minuli teden se ni položaj na našem žitnem trgu spremenil prav nič. Žitni kupci se niso spuščali v kupci je večjih žitnih količin. Koncem minulega tedna so povpraševali kupci po koruzi, to pa radi tega, ker gredo stare koruzne zaloge proti koncu. Bodoča žetev obeta po naših žitorodnih krajih vsled zadnjih toplih dni vse najboljše. Seve je še vse v božjih rokah!

Politični ogled.

KRALJEVINA SHS.

Volilni zakon dela poslancem vladne večine velike skrbi. Kakor je videti, se vrši v zakonodajnem odboru ostra borba v večinskem bloku, ki je glede načrta volilnega zakona silno razdvojen. Zavlačevanje tega vprašanja je dobro znamenje, da se vladne stranke bojijo volitev.

Vlada se v glavnem bavi samo z vprašanji, tika jo čim se kraljeve ženitbe.

Ameriško posojilo v znesku 100 milijonov dolarjev še do danes ni sklenjeno, ker je ameriška vlada sporočila belgrajskim oblastnikom gotove pogoje, pod katerimi se lahko dobi posojilo od ameriških kapitalistov. Ker so za Pašića ti pogoji oster tobak, se je umaknil raje v kopališče Ilidže pri Sarajevu. Naši ministri so glede ministrske odgovornosti precej debelokožni. To je razvidno iz dejstva, da Pašić venomer pohaja v zdravilišča in na bolezenske dopuste.

ČEHO-SLOVAKA.

Ko je ministrski predsednik dr. Beneš dajal poročilo o svoji zunanji politiki z ozirom na razprave genovske konference, je v parlamentu strašno zahrumelo. Dr. Beneš je hotel predstaviti neko enakopravnost narodnih manjšin, — zahrumeli in protestirali so slovaški avtonomisti in Nemci, hotel je pokazati miroljubnost svoje politike in tudi dobre odnose z Rusijo, češ, da je že pripravljena trgovska pogodba z Rusijo, oglasili so se komunisti in tako se je videlo, da vladna politika ni na dobrem glasu. Opozicionaleci so očitali dr. Benešu, da je sklenil tajno pogodbo s francosko vlado, da bi Češka pomagala Franciji v slučaju pohoda proti Nemčiji z vojsko od pol milijona mož.

BOLGARIJA.

Bolgarska vlada, ki izhaja iz naroda in ne iz «porodice», kakor pri nas, je bila tako pametna, da se ni hotela zameriti 160 milijonom Rusov in je rajši zato z vso odločnostjo izgnala tistih 15.000, ki se sicer imenujejo carski Rusi, so pa po večini tuji in proti današnji veliki Rusiji nahujskani elementi. Razorožitev Wranglovcev je popolnoma izvedena, glavni zarotniki so pod ključem, večina rusko-carističnih oficirjev je pa izgnana. Postopanje Bolgarije proti Wranglovcem je odobrila mednarodna komisija in tako je carističnim zarotnikom prekrizan račun in načrt, ki bi imel tako strašne posledice za Evropo.

RUSIJA.

Rusija je sklenila z Italijo trgovsko pogodbo in dobi svobodno pristanišče v Trstu. Dogovor med Rusijo in Italijo vsebuje celo vrsto medsebojnih trgovskih in prometnih olajšav. Italija dobi v Rusiji popolno trgovsko in obrtno svobodo, ob Črnem morju pa svobodno pristanišče.

Osrednji izvrševalni odbor, ki v Rusiji odločuje v vseh državnih in političnih zadevah, je odločil, da ostane ruska vojska pri moči in stališču kot doslej, ker se v Evropi še vedno kujejo zarote in vojni naklepi proti ruskomu narodu. Francoski in maloantantni listi veliko pišejo o reorganizaciji rdeče ruske vojske. Deloma ima strah velike oči, deloma pa pariški, bukareški in tudi beograjski državniki nočejo uvideti, da je najprej na njih vrsta, odložiti orožje in potem šele Rusiji, ki se boče samo braniti.

Pred konferenco v Haagu.

Predsedništvo genovske konference je v sporazumu z nizozemsko vlado razposlalo povabila na konferenco v Haagu. Francoski listi so se v zadnjem času začeli po našati, kako se je tudi Amerika zavzela za francosko stališče, iz ameriških vladnih krogov se je pa takoj razglasilo, da ni na tem niti pičice resnice. Kako tudi, saj se je Amerika baš radi francoske politike odtujila od Evrope. Amerika zahteva od Evrope v prvi vrsti politiko miru in razorožitev, temu je pa Francija vedno in posebej še sedaj nasprotna. Nemci pravijo, da so gospodarska vprašanja, ki se bodo razmotrivala v Haagu, tako važna, ves gospodarski položaj Evrope pa tako zamotan, da svet mora odločno nastopiti proti vojni politiki.

Naša zborovanja.

V Laporju priredi Slov. ljudska stranka na Binkoštni ponedeljek, dne 5. junija po rani maši politični shod, na katerem bo poročal narodni poslanec Zebot. Vabimo somišljenike iz Laporja, Makol, Črešnjevca, Studenic, Poljčan in Sv. Jerneja, da se udeležijo tega zborovanja.

Zborovanje pri Sv. Juriju ob Ščavnici. K Sv. Juriju ob Ščavnici pride za binkoštno praznike mladino iz obraževat in starejše utrjevati prof. Vesenjaka iz Maribora. Na Binkoštno nedeljo bo gospod prof. govoril šentjurskim Orlom in Orlicam, na Binkoštni ponedeljek po rani službi božji pa bo zborovanje Kmetске zveze, na katerem bo poročal o gospodarsko političnem položaju g. Vesenjaka.

Poslanec Davorin Krajnc zboruje na binkoštni ponedeljek pri Sv. Joštu na Kozjaku.

Shod KZ v Smarju pri Jelšah. V Smarju se je vršil v nedeljo, dne 28. maja, sijajno obiskano shod Kmetске zveze. Poročala sta poslanca Davorin Krajnc in urednik Smodej. Predsedoval je naš vrli somišljenik Vrečko iz Ponikve. Poslanec Krajnc je v svojem poljudnem in vsestransko zasnovanem poročilu obrazložil ljudstvu program in sedanjo taktiko Jugoslovanskega kluba. Vse skozi stvarna kritika delovanja poslancev SKS, ki se le prevečkrat prikazujejo ljudstvu v pavovem perju, se je poslancu Krajncu imenitno posrečila in je žel za svoja lepa izvajanja navdušeno pritrjevanje ljudstva. Urednik «Slovenca», g. Smodej, je v svojem govoru povdral, da se SLS niti za pedenji ni oddaljila od svojega programa. Realna, avtonomistična politika je za slovenski narod danes edini izhod iz težavnega položaja. Demagoški politiki, ki ustvarjajo tik pred volitvami svoje stranci, ne bodo rešili slovenskega ljudstva in njegove neodvisnosti. Republika je samo geslo, s katerim si hočejo ti ljudje pridobiti naklonjenost volilcev. Govornik je izrazil svoje upanje, da ne bo slovensko ljudstvo nikdar nasledlo lažnjivim agitatorjem v voljnih kočuhah.

SLS ne uganja take demagogije ali sleparstva. Njen program je ljudski: izenačenje davkov, pobijanje korupcije, človeško postopanje z vojaštvom, zmanjšanje vojaštva itd. Ljudstvo bo v resnici svobodnejše zadihalo šele tedaj, ko bo samo upravljalo svoje zadeve. To je naša republika! Govornik je ob tej priliki ostro zavrnil dr. Novačanove laži v «Naši vasi». Med SLS in Radičem zija v gotovih pogledih, zlasti v socialnem, velik prepad in zato se naša stranka ne more podati z njim na eno bojišče. Govornikova izvajanja so zborovalci sprejeli z velikim oduševljenjem. Ob koncu zborovanja so bile resolucije, ki jih je predlagal g. Vrečko, soglasno sprejete. Tako je končal šmarski shod z velikim uspehom. SLS je v šmarskem okraju na zmagovitem pohodu!

Tedenske novice.

Volitve se bližajo! Čez eden ali dva mesca se bodo vršile volitve poslancev v mariborsko oblastno skupščino ali takozvani slovenskoštajerski deželni zbor v Mariboru. Za mariborsko oblast bo treba 52 deželnih poslancev. Na vsakih 10.000 prebivalcev namreč pride en poslanec. Zanimivo je, da so gospodje demokrati v Ljubljani pri deželni vladi izračunali, da dobi od teh 52 mandatov naša Slovenska ljudska stranka vsaj 31 poslancev. Računali so po izidu občinskih volitev. Tako so naši nasprotniki že sami obupali, da bi še kedaj pri nas ljudstvo šlo za njimi. Naj to naše volilce še bolj okrepi v zavesti, da je treba neumorno delati na to, da se bodo naši glasovi pri vseh bodočih volitvah podvojili. To je edina rešitev iz sedanjega slabega položaja, v katerega so nas zapeljali liberalci, socialni demokrati in samostojni.

Slovesnosti evharističnega kongresa v Rimu. Dne 24. maja t. l. je bil v Rimu slovesno odprt evharistični kongres. Otvoril ga je sv. Oče papež Pij XI. v krasnem govoru, ki je trajal pol ure. S krepkim glasom, ki so ga različno slišali vsi navzoči, je sv. Oče govoril o miru, ki ga svet ne more dati, ki ga pa more vrniti človeštvo le Oni, ki ga je prinesel na svet. Izmed Jugoslovancev se je kongresa udeležilo 15 Slovencev in 60 Hrvatov, nadškofa zagrebški in sarajevski, škofje senjski, šibeniški, djakovski ter križevački. Po vseh rimskih cerkvah so se vršile v nedeljo, dne 28. maja velike cerkvene slovesnosti. Za mladino je imel pontifikalno sv. mašo tržaški škof Bartolomasi. V največjem sijaju je pa bila popoldanska procesija, katere se je udeležilo nad 100.000 vernikov. Procesija je trajala celih 5 ur. Na čelu procesije je korakala mladina v belih oblekah, nadalje razna pevka društva, razne organizacije ter ogromno število duhovščine. Procesije so se tudi udeležili ministri, državni podtajnik in številni poslanci italijanske ljudske stranke. Na trgu pred Lateransko cerkvijo je tej tisočeri množici podelil papežev blagoslov kardinal Pompili.

Nova maša. Iz Zibike se nam poroča. V lanskem letu smo pri nas obhajali novo mašo, katero je daroval naš domačin č. g. Hajnšek. Tudi letos bomo obhajali slično slavnost, kajti daroval bo prvo sv. mašo v prijazni romarski cerkvi na Tinski gori č. g. Otmir Smole iz reda sv. Frančiška. Slavnost nove sv. maše se že vrši dne 16. julija. Dal Bog, da bi se zrahljano zdravstveno stanje novomašnikov prav kmalu zboljšalo.

Sestanek duhovnikov in voditeljev tretjega reda. Pri zadnjem sestanku na velikončno sredo je bil sklenjeno, da bo prihodnji sestanek v četrtek po Binkošti, dne 8. junija. Ker bo isti dan kraljeva poroka, mnogo gospodov zaradi šolske službe božje v Mariboru priti ne more. Zategadelj se ta sestanek preloži na nedoločen čas. Kedaj da bo, se bo v «Straži» ali «Slov. Gospodarju» naznanilo. — P. Filip Benicij, ravnatelj III. reda.

«Slovenskim vojakom se godi dobro», tako sta telefonično poročala dne 22. maja 1922 poslanca Samostojne kmetijske stranke Stefan Dobnik in Ivan Majcen demokratskemu listu «Jutru». Narodni socialist Brandner pa je napisal dolgovezen članek za list «Jugoslavijo», v katerem zanika, da bi se s slovenskimi vojniki v srbskih garnizijah slabo postopalo. Šentjurski Dobnik, dolenski Majcen in ljubljanski Brandner so potovali v Kragujevac in so tam, kakor smo izvedeli, govorili s srbskimi oficirji, kaplarji in v njihovi navzočnosti z nekaterimi vojniki. Nesramna laž je, kar poročajo ti trije sladkomilci poslanci. Res pa je, da se z našimi fanti v Kragujevcu, Nišu, Pirotu, Sarajevu, Valjevu in drugih garnizijah postopa tako, da to postopanje mnogokrat ni vredno človeka. Laž je, kar piše Stefan Dobnik in Majcen: «da so naši fantje dobro preskrbljeni in da imajo redno in zadostno hrano». Namesto, da bi se ta dva, od vlade plačana in od vojnega ministra najeta samostojneža polegnila za trpeče naše fante, si drzneta javno po listih lagati, da se našim fantom dobro godi. Nadalje piše Stefan Dobnik in Majcen, da ravnanje z vojniki odgovarja predpisom in oni sami (vojaki) so s smehom in ogorčenjem zavrnil obrekovanje, katero je prineslo klerikalno časopisje. Vojašnice so čiste, hrana enostavna, — toda tečna, vojniki tudi dobivajo zadostne porcije dobrega kruha. Tako poročajo samostojni poslanci po naročilu srbijskih oficirjev v slov. liste. Kaj pravite k temu vi, slovenski vojniki, kaj vi starši, ki dobivate žalostna poročila od svojih sinov? Vse to je dokaz, da so poslanci Samostojne kmetijske stranke res popolni izdajalci našega ljudstva! Da jih ni sram! In ti ljudje si še drznejo prihajati na shode po slovenski zemlji! Namesto, da bi pomagali poslancem Slovenske ljudske stranke braniti naše sinove in bi zahtevali red in pravico v vojaštvu, pa poročajo take laži. Slovensko ljudstvo, naženi te hinavce, od srbijskega plačane agente.

Za naše cestarje. Dobivamo pritožbe od okrajnih in državnih cestarjev, da jim posestniki, ki mejijo ob ceste pokosijo ali popasejo vso travo ob robovih cest. Trava ob cestah je užitek cestarjev. To jim je mala nagrada za njih delo. Slabo so plačani naši cestarji. Demokratični finančni minister ima milijone za brezverske Sokole, za nove kanone, za Wranglovce, a ubogim cestarjem pa še toliko noče dati, da bi mogli pošteno preživljati sebe in svoje družine. Obračamo se tem potom s prošnjo do posestnikov, ki mejijo ob ceste: Pustite vendar tisto bomo travo cestarjem, ali pa jim vsaj dajte kako odškodnino. Usmilite se revežev. Poslanci Slovenske ljudske stranke v Beogradu so se potegnili za slovenske cestarje, da ostanejo, pomagajte jim še vi domačini, ker jim sedanja demokratsko-samostojna vlada noče dati toliko, da bi lahko shajali.

«Zvišajte zavarovalnino!» že v tretje trobijo iz Ljubljane izvežbani zavarovalni pospeševatelj očka g. Hribar. Duhovnikom zatrjujejo, naj iz prižnice in ob vsaki priliki ljudstvo k temu navajajo. Zaradi sedanjih dragih delavskih in drugih plačil. Dobro, potrebno. Ko pa pride zastopnik kake zavarovalnice osebno ogledat si kočo, hišo, inventar, posodo, orodje in drugo — ceni to vse sedanjim razmeram le še nizko, prenizko, češ, da je staro, obrabljeno itd. Taki slučaji so nam znani iz več krajev. Se tisti ne morejo primerno zvišati zavarovanja, ki bi sami hoteli, uvidevši potrebo. Sicer pa je takih zelo malo. Raje v krčmi za pet ali deset litrov pijače, kakor zoper ogenj in požar en bori stotak. Ob nesreči se pa kesajo. Prepozno. Kdor more, le naj si zviša zavarovanje. Zastopniki krščanske «Vzajemne zavarovalnice» mu ne bodo delali zaprek z izgovorom na sedanjo malovrednost predmetov, marveč bodo upoštevali nenavadno visoke stroške ob slučaju nesreče. Stara hiša, rabljeno orodje, posoda, pohištvo — je le videti slabše in manj vredno, služi pa posestniku za uporabo nič manj kakor lepo zlikano novo.

Občinski zastopi in udeležba pri naborih. Poslanci Roškar, Brodar, Krajnc in Zebot so interpellirali ministra vojne, čemu zahteva vojaška oblast pri naborih iz vsake občine polovico občinskega odbora. Tako se je na primer pripetilo, da je občina Slemen imela samo enega rekruta, a tega nabornika je moralo spremljati k naboru nič manj nego pet občinskih odbornikov. Poslanci zahtevajo, da se to določi občni in naj zadostuje kot spremstvo samo župan ali en občinski odbornik.

Romanje k Sv. Antonu na Pohorju. Na binkoštni pondeljek, ko je tukaj shod, bo nadžupnik in dekan iz Vučenice pri drugi službi božji ob 10. uri blagoslovil 2 novi banderi, ki jih je kupil domač kmet Franc Kramljak. Antonski shod se bo obhajal s tridnevno v čast Sv. Antonu in Srcu Jezusovemu pod vodstvom gospoda misijonarja od Sv. Jožefa v Celju v proslavo tristoletnega misijonskega jubileja dne 11., 12. in 13. junija t. l. V nedeljo, dne 11. junija, bo začetek pobožnosti in dvojna služba božja ob 6. in 10. uri. V pondeljek okoli 6. ure zvečer slovesen sprejem selniške procesije z Marijinim kipom, ki je dar selniških romarjev. Nato večer nice. Na god sv. Antona dvojna služba božja in več sv. maš. Nedelja po sv. Antonu dne 18. nedelja je lepa nedelja. Se obhaja z dvojno službo božjo in procesijo.

Praznovanja je največ pri onih, ki so zapravili milost sv. vere. Kdor ne veruje več Kristusovim služabnikom, duhovnikom, veruje babam ali še hujšim zapeljivcem. Kdor se kloni omejenega človeškega razuma skrivnostim Božjega razodetja — tem bolj trdno veruje prazne zmote. Verovati, upati, ljubiti mora vsako človeško srce. Če ne pravega, pa kaj krivega, če ne boljšega, pa nespametnega. Tak je tudi slučaj z devetali sedemkratnim prepisovanjem in brezimnim odposiljanjem neke spakedrane molitve. Sedaj je celo ministrstvo ver z odlokom dne 21. marca t. l. št. 836 duhovnikom zabicalo, naj to prazno početje ljudem izbije iz glave. So vedno storili in bodo storili, ko razlagajo prvi člen apostolske vere ali prvo božjo zapoved. Vlada je naj vpliva potom svojih uradnikov kot vzgled ljudstvu, da bodo zopet v cerkvi poslušali pridige in krščanske nauke. Vlada naj le okraja po prstih one brezštevne liste in lističe, ki s surovim blatenjem dan za dnevom, teden za tednom spodkopavajo ugled duhovnikov. — Kajti, kogar ljudstvo več ne spoštuje, ga tudi več ne posluša, mu več ne verjame.

Glede postov je odločila tozadevna kongregacija (odbor) sv. konciljev v Rimu, dne 1. marca t. l., da naj bodo posihmal štiri srede v kvaternih tednih olajšani postji, torej meso je dovoljeno uživati le v jedi si je treba nekaj pritrpati, le enkrat na dan se nasititi. Nasprotno pa je zopet postrila bilje (dneve) pred Marijinim vnebovzetjem (Veliko Gospojnico) to je 14. avgusta in pred Vsemi Svetimi, to je zadnjega oktobra. Ta dneva je tudi mesojeda poslej prepovedana. Ako pride taka bilja na nedeljo, se ni treba zato, recimo že v soboto postiti. V tem slučaju post izostane.

Romarski vlak k Mariji Pomagaj se priredi tudi letos, ako ga bo železnica dovolila, in sicer: Dne 10. julija bo vozil prvi vlak, ki bo sprejemal romarje od Maribora do Grobelnega. Dne 24. julija pa bo vozil drugi vlak, na katerega bodo mogli vstopiti romarji na postajah od Grobelnega do Trbovelj. Vozne cene in natančnejši vspeled še niso znane. Toliko na znanje vsem tistim, ki se zanimajo za to romanje. Odbor.

Obmejna nadloga. V Bistriškem grabnu nad Muto imajo graničarji obmejno stražo. Kako slavni so ti stražarji, spričuje sledeči dogodek. V nedeljo, dne 7. maja je prišel Ivan Ivanovič, vojak Srbin, prideljen granični trupi, k malemu posestniku Skutniku. Našel je ženo samo doma. Prisilil jo je, da je šla iskati moža, češ, da ima z njim opravka. Ko je pa odšla, je ta junak s silo odtrgal vrata od omare, razbil še neko kišto in ko je našel 350 dinarjev, je šel v krčmo zapravljal ukradeni

denar. Ko mu je pa bila roka pravice za petami, je srečno potegnil čez mejo. — Čudno, da še oblasti vedno ne izpregledajo, kako nepotrební, ozir. naravnost škodljivi so sedanji obmejni stražarji. Vsa njihova služba je nekako pohajkovanje, ležanje, in še sedenje v krčmah. Mnogokrat se druge ljudi, posebno ženske, motijo pri delu. Človek, ki mora težko delati dan za dnevom se čudi, čemu li plača država te ljudi mesečno po 14.000 kron, ko ji ne prinašajo niti najmanjše koristi! Tiho-tapiti itak ni več ničesar, torej nimajo koga loviti. Noben gospodar ne more dati hlapeu in dekli, ki vendar delata, 1400 kron na mesec. Naj bi država te nepotrebne, če jih že res mora rediti, zaposlila v fabrikah in rudokopih. Mejo prekoračiti je strogo prepovedano, toda graničarji hodijo sem in tja, kakor se jim ljubi. — Kupujejo pač živeže in druge reči tu in onstran, povzročajo draginjo, prenašajo valuto, če se jim zdi, ostajajo pa tudi na dolgu. Vse to in še marsikaj več, kar gotovo ni v čast naši državi, se opazuje pri obmejnih četah. Ljudstvo, ki se s težkim delom bori za vsakdanji kruh in obleko, ter mora plačevati neznosne davke, gleda z nevoljo na ljudi, ki nič ne delajo in državi nikakor ne koristijo.

Lepa slovesnost. Iz Selnice ob Dravi nam poročajo: V občini Slemen smo obhajali pretekli četrtek lepo slovesnost: blagoslovitev nove kapele, spomenika za padlimi možmi in mladenci. Kapelo je blagoslovil domači g. župnik. Ob tej priliki smo se poslovili od požrtvovalnega g. kaplana, ki je nastopil kot administrator službo pri Sv. Trojici v Haložah. Za sklad KZ se je zbralo 400 K.

Umrli je v Dobju po osemletni hudi bolezni Marija Smid, iz vrle krščanske kmetske hiše. Bila je sva-kinja narodnjaka Miloša Smid, župnika solčavskega! Naj v miru počiva!

Posebni vlak z vestfalskimi slovenskimi rudarji se odpelje nazaj v Nemčijo dne 6. junija in sicer od Rajhenburga ob treh popoldne. Vlak obstaja na vsaki postaji od Rajhenburga do Ljubljane. Od Zidanega mosta odide vlak ob 4.25 popoldne in pride v Ljubljano ob 5.57 popoldne. Tu ostane do devetih zvečer. — Vestfalski rudarji se opozarjajo, da je voznja od Rajhenburga do Jesenic za vse že plačana. Naj si nihče ne kupi posebnega voznega lista.

Invalidski shodi. Na Binkoštni pondeljek, dne 5. junija se vrši shod vojnih invalidov pri Sv. Petru pri Mariboru, ob 3. uri popoldan v prostorih Bralnega društva. Ker je shod jako važen, je dolžnost vsakega invalida, vojne vdove in sirote, da se shoda polnoštevilno udeležijo. Odbor.

Lastovk se opaža letos povsod, kakor nam poročajo ljubitelji teh spomladnih oznanilk od več krajev, mnogo manj od lani. Sploh je zadnja leta njih število zelo padlo. Škoda za koristne selivke. Je li tudi nje zadela nemila usoda vsled vojske?

Kakšen oče — takšen sin! Iz Strmeca pri Ormožu nam poročajo. Minuli pondeljek je imela tukajšnje želarka T. opravke v Ormožu. Na povratku domov se je v družbi drugih žensk mudila v gostilni, kjer se je pridružil ženskam slabostojni posestniški sin K. iz D. Zelarka T. je slabotna ženska in jej je postalo slabo v gostilni. Posestniški sin se jej je ponudil za spremljevalca do njenega doma. Rekel je, da ga vodi pot k njenemu možu, ki je sodar, zaradi nekega sodarskega dela. Med potom v gozdu pa je K. vrget T. na tla in je izvršil na njej najgrššo nasilje. Da ni kričala, je ženski usta s pestjo zamašil. Po atentatu je zlikovec pobegnil. Slučaj je naznanjen sodišču in orožništvu. K. tajni in se izgovarja na pijanost, a gradiva za njegovo krivdo je pač toliko, da se bo le težko izognil roki pravice. Oče tega nasilneža je steber demokratov, ki bi se lahko malo več pobrigal za brezvestno početje svojega sina, ne pa da dopušča, da mu sin popiva okrog in dela čast z nožem, gorjačo in grešnim nasiljem.

Psica pojedla novorojenčka. V vasi Lužanu pri Vraždinu je 18letna Josipina Gjurgjek povila nezakonsko dete, katerega je baje iz strahu pred starši pustila ležati na tleh. Ko je pozneje šla gledat po detetu, ga ni več tamkaj našla. Požrla je rojenčka sosedova psica, le detetovo glavo in nogi je prinesla domov svojim mladimcem, kar je seveda izdalo brezsrčno mater.

Nekaj o razbojništvu v južnih krajih naše kraljevine. V južnih delih naše države se dogajajo tolovajstva, umori, ropi, požigi itd. in zgodi se, da se kljub najizdatnejšemu posredovanju policije in žandarmerije še do danes ni posrečilo oblastem omejiti ta lopovstva, ki so tam na dnevnem redu. Tako je med Kičevom in Dupljanom neka roparska tolpa napadla par kmetov, ki so se vračali s sejma. Roparji so zavlekli pet najuglednejših seljakov v šumo ter zahtevali za odkup 200 zlatih turških lir ali 20.000 dinarjev. Ostali seljaki so zbežali v Kičevo in prijavili napad srezkemu načelnstvu. Zandarmerija je roparje v šumi še pravčasno zasačila. Razvil se je hud boj. Na obeh straneh je bilo mnogo ranjenih in mrtvih. Ustreljen je bil tudi zloglasni Sejadin Saljevič, ki je lani upelnil srbsko selo Tajmiste in s svojo tolpo pobil 200 prebivalcev.

Za sklad KZ so nabrali na gostiji Antona Drogenik in Rozalije Počivalšek v Imenem pri Podčetrtku 378 K. Vsem darovalcem iskrena zahvala!

Za Zupansko zvezo je darovala občina Marija Gradec znesek 500 K. Cast taki občini! Upamo, da bodo tej sledile tudi druge!

Gospodarstvo.

Franjo Rudl:

Zgoščeni grozdni sok.

Zanimivo je opazovati dejstva, da vinske cene pri nas v Jugoslaviji, čeprav pridelamo več vina, nego ga rabimo za domačo potrebo, nočejo padati, ter da se gibljejo sporedno z vrednostjo sladkorja.

Pri tem ne pride v poštev, ako se bi dalo iz tega izvajati in sklepati: Nizke sladkorne cene, nizke vinske cene, kajti to bi ne prineslo vinogradniku nobenega dobička, pač pa bi utegnili koristiti posredovalcem v kletih in vinskih trgovcem.

Resna in tudi hvaležna naloga bi bila v slučaju,

ako bi hoteli in morali vinski pridelovalci iz katerega koli vzroka svoj vinski most takoj spraviti v denar ter istega izvažati. V obliki zgoščenega grozdnega mosta bi to bilo mogoče. Zadruga «Societa cooperativa di esportazione di prodotti viticoli Trentini», s sedežem v Tridentu v južnih Tirolah, je, kakor sem videl na lastne oči, že pred vojno v velikem obsegu proizvajala zgoščen grozdni sok. Zgoščevanje se je mrzlim in tudi top-lim potom izvrševalo s stroji, katere je izumil inženir Monti. Kar cele vagone grozda so spravljali v Trident, kjer se je zgoščevalo. Izdelovali so zgoščeni grozdni sok, grozdno strd, grozdni želé ter grozdni lezithin ali sladkor. Za kako veliko vinsko kletarstvo nastaneje vsled tega raznovrstne manipulacijske ali predelovalne možnosti, ne da bi se pri tem česar zagrešilo zoper obstoječi vinski zakon in sicer:

1. Lahko se zboljša vino slabjših letnikov ter iz slabjših leg ne da bi trebalo dodajati kaj sladkorja.

2. Poljubna vina se lahko prevrejo brez dodatka sladkorja.

3. Izdelovati je možno naravno-pristno sladko in desert-vino.

4. Za vživanje kot brezalkoholna pijača, kateri se pridene nekaj soda-vode, kakor tudi kot polivko za močnate jedi, za dijetično zdravljenje itd.

5. Kot izvozno blago v dežele, v katerih imajo prepoved vživanja alkohola.

6. Kot naravno temeljno snov, da si vsak sam lahko povsod izdeluje vino za lastno uporabo, kakor tudi za vinske veletrgovce, torej avtomatična izjednačba pri strogem javnem alkoholnem gibanju.

Ker imamo pri nas v Jugoslaviji zelo oddaljena grozdna pridelovalna središča, kjer so za časa vinske trgatve cene za vinski most zelo nizke, bi se take naprave na takih mestih zelo dobro splačale, bi bile zelo dobičkanosne, ker bi se že stroški za prevažanje znižali kar za 50 odstot., tudi bi se pri prevažanju ne izgubilo nič mosta, nič bi se ga ne vsušilo, kar pa pri prevažanju svežega mosta in novega vina ni mogoče.

Udeležil bi se dejanski takega takega podjetja, toda za to je treba mnogo razpoložljivega denarja.

Trtna uš.

(Phylloxera vastatrix).

Trtna uš, katere je po večini uničila že vse vinograde v Evropi, došla je k nam še le približno pred 70 leti iz Amerike. Po odkritju Amerike so prevažali namreč sem in tja najrazličnejše rastline in živali. Prinesli so k nam mnogo koristnega, pa tudi mnogo škodljivega. Med škodljivci omenimo samo tri najstrašnejše, pred katerimi se vsakemu vinogradniku šibijo kolena, to so: trtna uš, trtna rja (peronospora) in trtna plesen (oidium). S temi tremi se bomo tu po vrsti pečali, da spoznamo njih bistvo in zatiranje.

V letu 1865 so začeli francoski vinogradniki z grozo opazati, da gre vinograd za vinogradom po zlu. Nič ni pomagalo, ne obilno gnojenje, ne najpravičnejše oskrbovanje, bolezen se je širila in širila čez vinorodne pokrajine. Leta 1868 je odkril francoski naravoslovec Planchon kot vzrok trtno uš na koreninah. Na bivšem Avstrijskem se je našla trtna uš še le 1872 v Klosternebu na Nižje Avstrijskem. Leta 1880 se je pokazala že na Bizeljskem, odkoder se je razširila čez celo Slovenijo.

Premnogo vinogradnikov je ta, s prostim očesom komaj vidna živalca spravila na beraško palico. Če vinogradni red je bil kar čez noč prevržen. S trtno ušjo vred so bile iz Amerike prenešene tudi ameriške trtno vrste, katere po večini ne rodijo kaj prida in se uporabljajo, razen nekaj samorođečih vrst, le kot podlaga, na katero se cepijo naše domače vrste.

Trtna uš živi na koreninah vinske trte in napada najfinejše do najdebelejše korenine, da celo koreninsko deblo. Tam živijo v celih kolonijah in zabadajo svoje sesala, katere pri potovanju položijo na spodnji del telesa, da jih pri hoji ne ovira, v korenine in srkajo zadovoljno sok vinske trte. Njih življenje je naslednje: V jeseni se spari krilata samica s krilatim samcem in znese takozvano zimsko jajčece. Iz tega jajčeca nastane ušica, takozvana brezpolnica znese, ne da bi se sparila do 30 jajčec, iz katerih se izvalijo spet brezpolnice, ki se zopet in zopet tako razmnožujejo naprej. Posameznik od teh ušic se spremenijo tekom leta v nimfe. Te imajo 4 krila, zlezejo na površje zemlje, letajo tam okrog in znesejo, ne da bi se sparile dvojne vrste jajčec: večje rumena (ženska) in manjša rdeča (moška). Iz teh jajčec nastanejo krilate uši spolnice, ki se sparijo in znesejo takozvano, že zgoraj omenjeno zimsko jajčece.

Trtna uš napada vse trtno vrste tudi ameriške. Našim trtnim vrstam, ki imajo fino koreninsko kožico, pride uš lahko do živga, težje je to pri ameriškah, ki imajo debelo kožico in so torej te več ali manj proti trtni uši odporne, jim torej ne morejo toliko škodovati.

Navzočnost trtno uši spoznamo po tem, da so posebno manjše korenine grbaste in otekale, ako malo natančneje opazujemo, našli bomo kmalu tudi uši. Pri ameriškah najdemo uši samo na finejših koreninah, na debelejših tam ne morejo več do živga. Sicer so različne ameriške trtno vrste tudi različno odporne in imamo tudi med ameriškimi take, ki jih trtna uš s časom tudi uniči, na primer Solonis.

Sredstev proti trtnim ušem imamo mnogo, a uspešnega nobenega. Naštejemo jih nekaj, ki so se izkazala:

1. Vbrizganje žveplovega ogljika v zemljo. Se dela s posebno pripravo 1—2 krat na leto in se da s pomočjo še nekaj časa vinograd ohraniti, ker ta tekočina, ki se v zemlji spremeni v plin, uniči uši.

2. Peščena zemlja. V zemlji, ki ima čez 70 odstot čistega peska, ne more živeti trtna uš. Takih vinogradov